

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm
Dnr N2015/4305/TIF

n.nationellplan@regeringskansliet.se
n.registrator@regeringskansliet.se

Stockholm 2016-02-29

Sveriges Byggindustriers remissyttrande avseende Inriktningsunderlag inför transportinfrastrukturplaneringen för perioden 2018-2029

Sveriges Byggindustrier är de enskilda byggföretagens bransch- och arbetsgivarorganisation och organiserar cirka 3200 bygg-, anläggnings- och specialföretag. De utgör i stort majoriteten av samtliga företag som utför infrastrukturprojekt. Sveriges Byggindustrier har tagit del av rubricerad remiss och vill framföra nedanstående synpunkter.

Sveriges Byggindustrier är inte med på sändlistan över remissinstanser avseende Inriktningsunderlaget inför transportinfrastrukturplaneringen för perioden 2018-2029. Vi anser dock att innehållet i underlaget sätter förutsättningarna för den kommande planperioden även inom områden där våra medlemmar påtagligt kan bidra till en positiv utveckling av Sveriges infrastruktur. I framtiden önskar vi vara med på sändlistan för liknande remisser.

Sammanfattning

Sveriges Byggindustrier anser att:

- En ordentlig satsning bör ske i transportinfrastrukturen under den kommande planperioden. Det gäller satsningar med syfte att lyfta nivån på dagens infrastruktur för att senare säkra kvaliteten långsiktigt. Dessutom behöver vi satsa mer för att utveckla och ställa om systemet för framtida behov.
- Regeringens mål med att 700.000 nya bostäder ska byggas tydligare måste prägla satsningarna i transportinfrastrukturen. En översyn av dagens modell för samhällsekonomiska kalkyler bör ske. I det sammanhanget bör även kopplingen mellan bostadsnyttor och infrastruktursatsningar stärkas.
- Tidsaspekten för genomförande av infrastrukturinvesteringar och dess samhälls- och bostadsnyttor måste väga betydligt tyngre i framtida planer.
- En översyn och förenkling bör ske av den komplexa plan- och tillståndsprocessen så att den blir kortare, mer förutsägbar och effektivare än idag.
- Krav ska ställas på större projekt att de ska genomföra och redovisa en prövning av olika former för finansiering och organisering utifrån principen största samhälls- och bostadsnytta för pengarna. Metoden ska säkra att bästa möjliga ge-

nomförandeform väljs utifrån största möjliga samhälls- och bostadsnyttor, alltifrån utförande-, funktionsentreprenader till OPS-entreprenader ska kunna tillämpas.

- Resultatet från den tidigare genomförda Produktivitetskommittén, SOU 2012:39, årligen bör följas upp systematiskt.
- Trafikverket bör överväga att stärka sin organisation kring arbetet med produktivitet- och effektivitetsutvecklingen i branschen. Ett ökat fokus bör också ske på uppföljning av effekter inom området vilket även bör inkludera arbetsmiljön och säkerheten.
- Marknaden för drift- och underhåll av järnväg behöver utvecklas. Detta görs bäst genom att politiken över tid intar en stabil hållning i frågan kring att genomförandet av underhållstjänster ska ske i konkurrens och köpas på den öppna marknaden. Fokus för Trafikverket bör vara att analysera anläggningsstatus, utveckla upphandlingsformer och aktivt följa upp leveranserna.
- De av Sverigeförhandlingen aviserade satsningar i infrastruktur är bra, under förutsättning att de är samhällsekonomiskt försvarbara, men att dessa i nuläget ekonomiskt bör ligga utanför den nationella planen för kommande period. Det gäller såväl investeringen, framtida underhåll, finansiella konsekvenser samt investeringar i anslutande vägar och banor.

Generella synpunkter

Sveriges Byggindustrier anser i stort att Trafikverket tagit fram ett bra underlag, vilket kommer att utgöra en god grund för det fortsatta arbetet med upprättande av den nationella planen.

En väl fungerande, tillförlitlig och konkurrenskraftig transportinfrastruktur är avgörande för Sverige och en förutsättning för konkurrenskraft och ekonomisk tillväxt.

Sveriges Byggindustriers medlemmar skapar tillsammans med bygg- och anläggningsbranschens övriga aktörer förutsättningar för svenskt näringslivs konkurrenskraft genom effektiva transporter och byggande av bostäder.

Idag har Sverige ett infrastrukturensystem som till vissa delar visar på brister. Sveriges Byggindustrier ser dessutom en rad samhällsutmaningar såsom befolkningstillväxt, urbanisering, bostadsbrist, miljöbelastning, energieffektivitet och ökad global konkurrenssituation där en väl fungerande infrastruktur är en av nyckelfaktorerna i att kunna lösa utmaningarna. Om vi inte tar oss an bristerna med syfte att lösa utmaningarna riskerar vi Sveriges förmåga att utveckla det långsiktigt hållbara och konkurrenskraftiga samhället som utgör en grund till framtida jobb, tillväxt och välfärd.

Sveriges Byggindustrier anser därför att vi måste satsa ordentligt i transportinfrastrukturen under den kommande planperioden. Det gäller både satsningar som ska lyfta nivån på dagens infrastruktur för att senare säkra kvaliteten långsiktigt och satsningar på att utveckla och ställa om systemet för framtida behov.

Sveriges Byggindustrin ser att den nödvändiga satsningen består dels i att den ekonomiska ramen måste utvidgas i såväl relation till nuvarande plan som till andel av BNP och dels i förbättrade mer effektiva processer och arbetssätt. Detta ser vi ska öka såväl effektiviteten, genom satsningar på rätt åtgärder, som produktiviteten, genom att vi bygger mer optimalt och tar bättre hänsyn till livscykelperspektivet.

Sveriges Bygginstrumenter anser att vi måste se utvecklingen av Sveriges infrastruktur ur ett helhetsperspektiv där alla transportslag ska nyttjas på bästa möjliga sätt. Den alltmer etablerade fyrstegsprincipen ska i alla lägen utgöra grunden för optimering av systemet.

Besluten om val av åtgärder i infrastrukturen vilar på en mängd underlag varav de samhällsekonomiska kalkylerna ska väga tungt. Sveriges Bygginstrumenter anser att dagens modeller för samhällsekonomiska beräkningar i allt för hög grad ifrågasätts av skilda samhällssektorer och att detta skapar onödig friktion i debatten kring val av objekt. Sveriges Bygginstrumenter förordar en översyn och revidering dagens modell. Regeringen har som mål att bygga 700.000 nya bostäder. I det sammanhanget måste kopplingen mellan bostadsnyttor och infrastruktursatsningar framgå tydligare i modellerna.

Sveriges Bygginstrumenter anser att tidsaspekten för genomförande och möjligheten att snabbast möjligt skapa samhällsnytta måste väga betydligt tyngre i framtida planer. I samhällsnyttan inkluderar vi även möjligheten till att så snabbt som möjligt skapa intäkter till staten genom jobb och tillväxt, vilket renderar i skatteintäkter såväl i produktionsfasen som i framtiden. I detta hänseende bör vi särskilt beakta ökat bostadsbyggande som i många sammanhang blir en direkt följd effekt av genomförda infrastruktursatsningar. Dessa kan i sig motivera ökade satsningar i infrastrukturen.

Sveriges Bygginstrumenter anser att en översyn och förenkling bör ske av den komplexa plan- och tillståndsprocessen så att den blir mer förutsägbar och effektiv. Vi ser även att krav ska ställas på större projekt med ett kalkylvärde över 500 MSEK att de ska genomföra och redovisa en regelmässig prövning av olika former för finansiering och organisering utifrån principen största möjliga nytta för pengarna. Sådana metoder finns framtagna idag och tillämpas i många andra sektorer och länder. Metoden ska säkra att bästa möjliga genomförandeform väljs utifrån största möjliga samhälls- och bostadsnyttor, alltifrån utförande-, funktionsentreprenader till OPS-entreprenader ska kunna tillämpas. Detta med riskfördelning, tid och livscykelperspektiv som väsentliga utvärderingsfaktorer. Efter genomförandet av entreprenader oavsett form ska systematiska uppföljningar ske. En enhetlig metod för detta måste skapas.

Sveriges Bygginstrumenter anser att det är väsentligt att utveckla processer och arbetsmetoder för att öka produktiviteten i branschen, vilket i sin tur kan skapa förutsättningar för genomförande av ytterligare åtgärder.

Inom detta område finns det stor potential men det förutsätter också satsningar på forskning och utveckling. Därför ser vi att resultatet från den tidigare genomförda Produktivitetskommittén, SOU 2012:39, årligen bör följas upp systematiskt. Trafikverket bör överväga att stärka sin organisation kring arbetet med produktivitet- och effektivitetsutvecklingen i branschen. Ett ökat fokus bör också ske på uppföljning av effekter inom området vilket också bör inkludera arbetsmiljön och säkerheten.

Sveriges Bygginstrumenter förordar vidare att det är av vikt att underhållsbehovet ingår i beslutsunderlaget för framtida investeringar i ny infrastruktur och att det definieras i en sammanhållen nationell underhållsplan.

Trafikverket har en dominerande roll som byggherre på anläggningsmarknaden i Sverige. Trafikverkets agerande blir ofta normgivande på andra delar av marknaden. Det är därför angeläget att Trafikverket arbetar systematiskt med utveckling av en långsiktigt hållbar leverantörsmarknad där möjlig konkurrenssituation särskilt bör beaktas. Trafikverket bör systematiskt följa upp genomförda leveranser och kontinuerligt utveckla sin beställarroll. Mot bakgrund av detta anser vi också att Trafikverket bör avsätta medel till att initiera och finansiera ett systematiskt arbete med kompetensförsörjning inom hela sektorn vilket är särskilt angeläget inom järnvägsområdet.

Sveriges Byggindustrier anser att marknaden för drift- och underhåll av järnväg behöver utvecklas. Detta görs bäst genom att politiken över tid intar en stabil hållning i frågan kring att genomförandet av underhållstjänster ska ske i konkurrens och köpas på den öppna marknaden. Därutöver anser Sveriges Byggindustrier att stabila förutsättningar för tilldelning av underhållsmedel främjar marknadsutvecklingen och möjligheten att skapa bästa möjliga nytta för skattebetalarnas pengar.

Sveriges Byggindustrier stödjer de av Sverigeförhandlingen aviserade satsningar i infrastruktur, under förutsättning att de är samhällsekonomiskt försvarbara, men anser att dessa i nuläget ekonomiskt bör ligga utanför den nationella planen för kommande period. Det gäller såväl investeringen, framtida underhåll, finansiella konsekvenser som investeringar i anslutande vägar och banor.

Frågor med anledning av detta remissvar kan ställas till:

Lars Redtzer, epost: lars.redtzer@sverigesbyggindustrier.se, telefon: 072-538 02 10

Med vänlig hälsning
SVERIGES BYGGINDUSTRIER

Ola Månsson
Verkställande direktör